

Adelina Elena STAN

**Concurență, cooperare și reglementare
în cadrul sectorului bancar european**

Colecția
Per aspera ad astra

**Editura ASE
București
2024**

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI

Copyright © 2024, Adelina Elena Stan

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate autoarei.

Editura ASE

Piața Romană nr. 6, sector 1, București, România

cod 010374

www.ase.ro

www.editura.ase.ro

editura@ase.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

STAN, ADELINA ELENA

Concurență, cooperare și reglementare în cadrul sectorului bancar european / Adelina Elena Stan. - București : Editura ASE, 2024

Conține bibliografie

ISBN 978-606-34-0525-9

336

Editura ASE

Redactor: Luiza Constantinescu

Tehnoredactor: Ruxandra Argatu

Copertă: Violeta Rogojan

Autorii noștri își asumă întreaga responsabilitate pentru ideile exprimate, corectitudinea științifică, originalitatea materialului și sursele bibliografice menționate.

Într-o economie globalizată, sectorul bancar european evoluează sub influența unei dinamici complexe, între concurența acerbă și cooperarea strategică. Reglementările nu sunt doar limitări, ci piloni ai încrederii, care transformă competiția într-un motor de creștere și siguranță pentru toți actorii implicați.

Cuprins

Prefață	13
Capitolul 1	
Sectorul bancar – instituții, indicatori de măsurare și modele de business bancar	21
1.1 Activitatea bancară și instituțiile sectorului bancar	21
1.1.1 Activitatea bancară și semnificația sa economică	21
1.1.2 Rolul și importanța sectorului bancar ca parte componentă a sectorului financiar	24
1.1.3 Instituțiile sectorului bancar – banca centrală și băncile comerciale	27
1.1.3.1 Rolul și atribuțiile băncii centrale	27
1.1.3.2 Rolul și funcțiile băncilor comerciale	31
1.2 Indicatori de măsurare ai sectorului bancar	34
1.2.1 Indicatori de măsurare a nivelului și gradului de dezvoltare a sectorului bancar	34
1.2.2 Indicatori de măsurare a gradului de performanță a sectorului bancar	35
1.2.3 Indicatori de măsurare a nivelului în care sunt respectate cerințele de natură prudențială de către sectorul bancar	37
1.3 Tendințe ale modelelor de business în sectorul bancar	38
1.3.1 Modele de business în sectorul bancar	38
1.3.2 Tendințe ale modelelor de business bancar	40
1.4 Concluzii	47
Capitolul 2	
Piața bancară europeană – obiectiv al integrării	50
2.1 Construcția Pieței Unice Europene	50
2.1.1 Tratatul și evoluția Comunității Europene	50
2.1.2 Tratatul și evoluția Uniunii Europene	52
2.2 Uniunea Economică și Monetară – evoluție și tendințe	55
2.2.1 Etapele procesului de extindere a Uniunii Economice și Monetare	55

2.2.2 Instrumentele și cadrul normativ ale Uniunii Economice și Monetare	60
2.2.3 Evoluția către moneda unică EURO	64
2.3 Uniunea Bancară – parte a sectorului bancar european	68
2.3.1 Procesul de construcție a Uniunii Bancare.....	68
2.3.2 Obiectivele Uniunii Bancare	70
2.3.3 Instrumentele Uniunii Bancare.....	71
2.3.4 Dezvoltarea Pieței Bancare Europene ca parte a Pieței Unice	78
2.4 Concluzii	83
Capitolul 3	
Competitivitate și stabilitate	85
3.1 Politica europeană de concurență.....	85
3.1.1 Definirea politicii de concurență	85
3.1.2 Evoluția politicii europene de concurență.....	89
3.1.3 Cadrul normativ și instituțiile politicii europene de concurență	95
3.1.4 Instrumentele politicii europene de concurență.....	97
3.1.5 Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene în materia politicii europene de concurență	100
3.2 Măsurarea concurenței – instrumente și funcții	105
3.2.1 Piața relevantă – noțiune și categorii.....	105
3.2.2 Clientela – instrument de măsurare a concurenței.....	107
3.2.3 Instrumente cantitative de măsurare a concurenței	107
3.2.4 Instrumente calitative de măsurare a concurenței	108
3.3 Politica de concurență în sectorul bancar european	109
3.3.1 Evoluțiile și tendințele politicii de concurență în sectorul bancar european.....	109
3.3.2 Stabilitatea sectorului bancar – premisă a unei politici de concurență eficiente	114
3.3.3 Politica de concurență în contextul digitalizării sectorului bancar european.....	117

3.4	Politica de protecție a consumatorului – parte a politicii de concurență.....	122
3.4.1	Politica de protecție a consumatorului din sectorul bancar european.....	123
3.4.2	Regimul juridic aplicabil politicii de protecție a consumatorului din sectorul bancar european.....	129
3.4.3	Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene în materia protecției consumatorului din sectorul bancar european.....	132
3.5	Concluzii.....	138
Capitolul 4		
Reglementarea în sectorul bancar european.....		141
4.1	Evoluții și tendințe ale reglementării sectorului bancar european.....	141
4.1.1	Acordurile Basel.....	141
4.1.2	Acordul Basel I.....	145
4.1.3	Acordul Basel II.....	147
4.1.5	Acordul Basel III.I sau Acordul Basel IV.....	152
4.2	Cadrul unic de reglementare și mecanismele de supraveghere.....	154
4.2.1	Cadrul unic de reglementare din sectorul bancar european, premisă a pieței funcționale.....	154
4.2.2	Mecanisme de supraveghere a cadrului de reglementare al sectorului bancar european.....	159
4.3	Indicatori de măsurare a calității și a impactului reglementării sectorului bancar european.....	165
4.3.1	Indicatorul privind calitatea reglementării sectorului bancar european.....	166
4.3.2	Evaluarea impactului reglementării din sectorul bancar european.....	170
4.4	Concluzii.....	173
Capitolul 5		
Sectorul bancar din România.....		176
5.1	Sectorul bancar din România – evoluții și tendințe.....	176
5.1.1	Dezvoltarea sectorului bancar în România.....	176
5.1.2	Tendințe în sectorul bancar din România.....	182

5.1.3 Evoluția creditelor neperformante în sectorul bancar din România	186
5.1.4 Evoluția reglementării în cadrul sectorului bancar din România ...	191
5.2 Politica de concurență a sectorului bancar din România	194
5.2.1 Evoluția politicii de concurență.....	194
5.2.2 Efectele economice ale politicii de concurență	197
5.2.3 Reglementarea concurenței	201
5.2.4 Politica de protecție a consumatorului	204
5.3 Sectorul bancar din România – parte a sectorului bancar european	205
5.3.1 Integrarea sectorului bancar din România la nivelul sectorului bancar european.....	205
5.3.2 Analiza economică a sectorului bancar din România prin comparație cu sectorul bancar din Franța, Germania și Polonia	208
5.4 Concluzii	212

Capitolul 6

Studiu de caz privind concurența, cooperarea și reglementarea

în sectorul bancar din România.....	215
6.1 Aspecte metodologice.....	215
6.1.1 Obiective și ipoteze	215
6.1.2 Proiectarea și structura chestionarului.....	216
6.1.3 Culegerea, analiza și prelucrarea datelor.....	216
6.2 Profilul socioeconomic al respondenților	218
6.3 Analiza influenței diverselor categorii de riscuri sistemice asupra pieței bancare din România	221
6.3.1 Opiniile privind vulnerabilitățile și riscurile sectorului bancar din România	222
6.3.2 Opiniile respondenților privind gradul de pregătire al sectorului bancar pentru modificările legislative din perspectiva competitivității și consolidării.....	227
6.4 Analiza factorilor de influență ai competitivității în sectorul bancar din România	229
6.4.1 Opiniile respondenților privind factorii ce influențează nivelul competitivității în cadrul sectorului bancar românesc.....	229

6.4.2 Opiniile respondenților privind relația dintre rezultatele financiare și nivelul competitivității în sectorul bancar din România	232
6.5 Analiza factorilor de influență ai concurenței în sectorul bancar din România.....	236
6.5.1 Opiniile respondenților privind factorii ce influențează nivelul concurenței în cadrul sectorului bancar românesc	236
6.5.2 Opiniile respondenților privind impactul riscului legislativ asupra nivelului concurenței sectorului bancar românesc.....	238
6.6 Analiza influenței cadrului legislativ din România asupra competitivității și concurenței în sectorul bancar din România	241
6.7 Concluzii	244
Concluziile finale.....	247
Bibliografie	253
Anexe.....	271
Lista abrevierilor și acronimelor	297
Lista tabelor.....	299
Lista figurilor	300
Lista anexelor	301